

šibenski list

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA OPĆINE ŠIBENIK

Cijena 20 dinara • Izdaje Novinsko-izdavačko poduzeće «Stampa» Šibenik • Direktor MARKO JURKOVIĆ • Mjesečna pretplata za SFRJ 100 dinara, za inozemstvo 200 dinara • Tekući račun: Komunalna banka Šibenik 435-11-8 • Telefon štamparije 22-28 i 29-59

Zazršen Auto-put bratstva i jedinstva

DAR MLADIH ZAJEDNICA

1097 kilometara asfaltne trake između Ljubljane i Đevdelijske U izgradnji Auto-puta učestvovalo 570.000 mladih graditelja

BIO JE PROSINAC 1945. GODINE. DRUG TITO SE SASTAO S DELEGATIMA TADASNJEG MINISTARSTVA GRADEVINA. »DA BISMO BILI NAPREDNA ZEMLJA«, REKAO JE, »MORAMO IZGRADITI MODERNE, NOVE CESTE. PRVO ĆEMO POČETI GRADNJU AUTO-PUTA BEOGRAD ZAGREB I NA TAJ NAČIN POVEZATI NE SAMO NASIPI DVA NAJLJEPŠA GRADA VEĆ I MNOGE NASE KRAJEVE SA CESTAMA KOJE ĆE SE NA NJEGA NASTAVLJATI. AUTO-PUT TREBA ODMAH POČETI . . . TREBA NA DJELU DA POKAŽEMO KAKVIM KORACIMA I KOJIM

RADOVI SU POČELI NA DIONICI IZMEĐU BEOGRADA I ZAGREBA

Taj Titov zadatak dobila je omladina i 1. travnja 1948. godine. U trasu budućeg auto-puta zabijeni su prvi pijuci. Počelo je rađanje 1097 kilometara dugog Auto-puta bratstvo i jedinstvo koji će, 20. listopada 1963. godine, kad prometu bude predana posljednja dionica od Osipaonice do Beograda, asfaltom, betonom i granitom spojiti bezbroj gradova i mjesta od Ljubljane do Đevdelijske. Nova saobraćajna kičma ovih krajeva, jedna od bitnih transverzala za izmjenu ekonomskih dobara i širenje kulture, glavni put za srednju, zapadnu i sjevernu Evropu počinje da diše punim plućima.

Taj veliki put prolazi kroz stoljetne šume Dolenjske, bogata slavonska i sremska polja, brežuljkastu Sumadiju, bučnu Grdeličku klisuru, zaobljena brda Makedonije nad kojima već tinja nebo juga. Zaobilazi feudalne zamke, druguje s rijekama, pozdravlja rafinerije nafte, tutnaji između tvorničkih dimnjaka velikih industrijskih centara i presijeka goleme šume i žitna polja.

OMLADINSKA RADNA AKCIJA KOJA JE TRAJALA SEST GODINA

Rekli smo već da su 1. travnja 1948. bili zabijeni prvi pijuci. Gradnja dionice od Beograda do Zagreba trajala je do polovice 1950. Nakon prekida od osam godina gradnja je nastavljena i od tada, svake od pet proteklih godina, za Dan Republike, omladina je svojoj zemlji darovala po jedan njegov dio. Gradeći ga, stvarala je vlastitu historiju koja još nigdje u svijetu nije bila zabilježena. Obrnimo poneku stranicu te historije, izvicimo tu i tamo na svjetlo dana ponešto od onog što je na Putu bratstva i jedinstva ostavilo 570.000 omladinaca i omladinki graditelja.

Sedamdeset i jedan mjesec trajala je velika bitka kojoj je bio cilj spojiti modernim auto-putom Ljubljani i Đevdelijsku. Danas bi automobilu što vozi 100 kilometara na sat trebalo bez zaustavljanja 10 sati i 58 minuta da prevali tu udaljenost. Kad bi se njegovi graditelji danas postrojili uzduž trase, na svako pola metra po jedan, njihov špalir bio bi dug 285 kilometara.

Što su njegovi graditelji bili u stanju da učine? Uputimo se

na čas u svijet brojki bez jazni od dosade.

MILIJUNI KUBIKA ZEMLJE I KILOMETRI ASFALTA, NASIPA I MOSTOVA

Na dijelu Auto-puta Beograd-Zagreb, 330.000 omladinaca iskopalo je 17 milijuna 660.000 kubnih metara zemlje. Dovoljno, da se po jedan kubni metar »istovari« na gotovo svaki drugi metar zemljinog ekvatora.

Na dionici Zagreb-Ljubljana (1958. godina) sagrađen je čelični most preko Save sa sedam otvora dug 330 metara i 240 većih i manjih betonskih objekata.

U potporni zid kod Bujmira dug 150 metara ugrađeno je 8000 kubnih metara kamena, a u nasip kod Ražnja visok 13 metara 60.000 kubnih metara zemlje. Te godine (1959.) na dionici između Paraćina i Niša i Demir Kapije i Negotina na Vardaru sagrađena su 54 mosta!

1960. godine najveći pothvat predstavlja izgradnja mostova preko Južne Morave i Vardara i 16 nadvoznjaka i podvoznjaka na dionici dugoj 82 kilometra koja je spojila Niš i Grdelicu. Slijedeće godine u anale Auto-puta ušao je još jedan most: onaj kod Mominog kamiona, opet preko Južne Morave, s rasponom od 230 metara, kao i dva tunela: kod Maonjla dug 333 i Križinaca dug 328 metara.

Lani je spojena Osipaonica kraj Smedereva s Paraćinom. Da se obavi taj posao valjalo je u Bagrdanskom tjesnacu pomaći korito Morave za 20 metara. Ove godine u trasu Auto-puta od Osipaonice do Beograda ugrađeno je više od milijun 400.000 kubnih metara zemlje.

SKOLA MLADIH GRADITELJA

Pa iako je svake godine omladina imala da izvrši vanredno velike radne zadatke, često puta ometena i vremenskim nedaćama, ona je znala Auto-put pretvoriti i u vlastitu veliku školu.

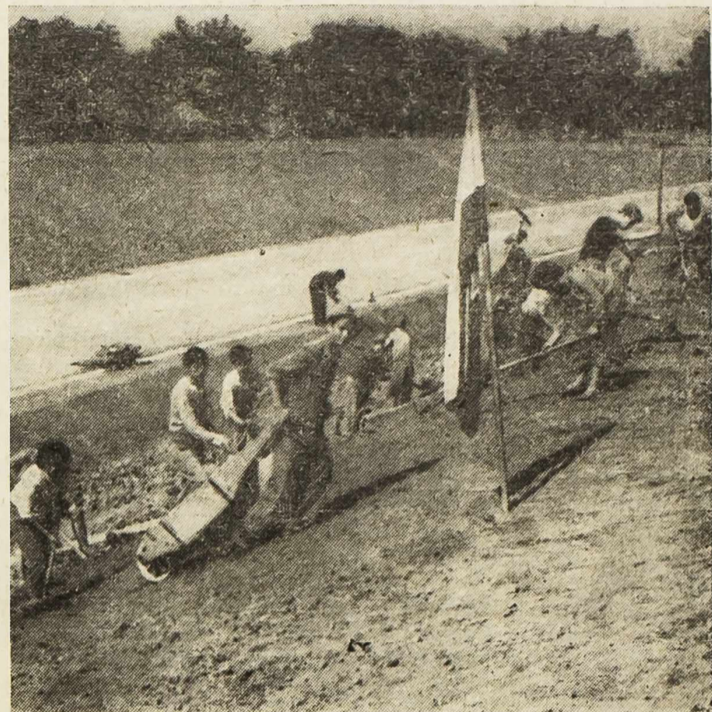
Na oko 57.000 predavanja organiziranih u devet godina izgradnje bilo je više od tri milijuna posjetilaca, na 22.000 priredbi 300.000 gledalaca, na amaterskim i stručnim kurse-

vima 274.000 polaznika, a na sportskim takmičenjima samo u posljednjih šest godina 850.000 graditelja. Dovoljno, da se njima ispuni 13 »Dinamovih« stadiona u Zagrebu.

Sve je to tek djelić historije Auto-puta bratstvo i jedinstvo koji je svojom trasom povećao četiri naše republike, a omladinom koja ga je gradila još čvršće šest naših naroda. To je djelić historije koju ljubomorno čuva nekoliko tisuća omladinaca što je na Auto-put došlo sa svih pet kontinenata svijeta.

Kad i ove godine u znak velike svečanosti uzduž trase budu zapaljene logorske vatre, taj vječiti simbol života i mladosti, u srcima njegovih graditelja oživjet će stotine uspomena na drugove, zajedničke pothvate, neraskidiva prijateljstva. Mnogi će se tada sjetiti svojih prvih susreta s trasom i pisama koje su s nie uputili svojim prijateljima. Sasvim sigurno i Snježana koja je svojoj prijateljici Lili napisala:

»Lili, ja sam sretna. Kad smo stigli u naselje bio je još mrak, i hladno, nama se spalvalo od umora, ali su svi kao i ja osjećali zadovoljstvo koje je nadjaćavalo i san, i umor, i hladnoću. Krenuli smo odmah da razgledamo naselje. Pa to

Mladi graditelji na Auto-putu

je pravi pravcati mali grad . . . ljana . . . To je samo početak, Zasadili smo boriće, nasuli znat ćemo mi i ljepše da ure- oko njih šljunak i presadili dimo naš novi dom«. mahovinu sa neizgaženih po-

K. Špeletić

Društveno-politička aktivnost

Nema zastoja

Predah u društveno-političkom radu trajao je ovog ljeta izuzetno kratko i već su započeli razgovori o narednim zadacima. Poslije jedne veoma intenzivne aktivnosti, koja je započela dosta davno poznatim govorom druga Tita u Splitu, nastavila se Pismom Izvršnog komiteta CK SKJ, odlukom IV. i V. Plenuma, debatom o novom Ustavu i izbornim skupovima, sada se izdvaja ono što je najhitnije i najbitnije u narednom periodu.

U red tih najvažnijih zadataka svakako spada i izrada statuta općina, mjesnih zajednica i radnih organizacija kao i izrada društvenih planova. Kako su razgovori u Osijeku, organizirani ovih dana u okviru Stalne konferencije gradova, pokazali čitav posao oko izrade novih općinskih statuta ušao je u završnu fazu. Naime, iz teoretskih diskusija o općim pitanjima i načelima prešlo se na oblikovanje pojedinih rješenja tako da se stavljanje prvih nacrtata statuta očekuje za koji dan. A to će zahtijevati novo angažiranje društveno-političkih organizacija, jer provođenje ove diskusije je prvorazredan zadatak Socijalističkog saveza i drugih organizacija.

Od društveno-političkih organizacija se očekuje da obezbijede da se svi organi sa najvećom pažnjom odnose prema mišljenju, prijedlozima i kritici izrečenoj u javnoj diskusiji. Kvalificirana riječ građana, radnih i drugih organizacija bit će veoma značajna za konačni oblik dokumenata koji najviše i zadiru u status, prava i obaveze svih subjekata u komunici. A vremena za čitav ovaj posao nema mnogo, pošto je rok za donošenje novih statuta određen za april iduće godine.

Slična je situacija i sa izradom društvenih planova. Veliki broj organa i organizacija angažiran je istovremeno i na pripremi tekućeg društvenog plana za 1964. i perspektivnog sedmogodišnjeg plana. S obzirom na prirodu planiranja kod nas to odavno nije više posao samo državnih organa, već i neposrednih proizvođača, društveno-političkih organizacija i mnogih institucija. Radne organizacije već su započele mnogobrojne poslove oko analiziranja svoga poslovanja u proteklom periodu i sagledavanja mogućnosti i uslova za budući razvoj. I u vezi sa pripremom društvenih planova zadatak je društveno-političkih organizacija da obezbijede da u svakoj radnoj organizaciji cio radni kolektiv bude uključen u ove akcije.

Na listi tekućih i dugoročnih zadataka društveno-političkih organizacija nalazi se i niz drugih poslova. Spomenimo još samo neke od njih. Na primjer, nosioci političkih priprema za upis narodnog zajma za obnovu i izgradnju Skoplja, bio je Socijalistički savez i druge društvene organizacije. Ovaj zadatak ostaje sve do okončanja.

Dalje angažiranje subjektivnih faktora za nastavljanje pozitivnih kretanja u privredi također ne manje značajan zadatak društveno-političkih organizacija. Svrshodnost takve angažiranosti već su potvrdili pozitivni rezultati privredivanja u prošloj i ovoj godini.

Jednom riječi lista zadataka koje valja obaviti u narednom periodu nije mala. Poslova ima dosta za svaku društveno-političku organizaciju i svakog njenog člana. Stoga je veoma važno da se i metod rada ovih organizacija prilagodi zadacima koji predstoje.

M. K.

Igbori za skupštinu zajednice socijalnog osiguranja poljoprivrednika

Društveno-politički značaj izbora

Na našem području osnivaju se dvije komunalne zajednice poljoprivrednika, jedna za područje općine Šibenik i Drniš a druga za područje općine Knin. Općinske skupštine donijele su odgovarajuće akte. Pristupa se sada biranju samoupravnog organa — Skupštine zajednice.

Odlučeno je da Skupština zajednice socijalnog osiguranja poljoprivrednika Šibenik (sa Drnišom) ima 30 članova, a zajednica Knin 25 članova. Područje Šibenika sa Drnišom podijeljeno je u šest izbornih jedinica i to Šibenik, Skradin, Vodice, Tijesno, Primošten i Drniš, a područje Knina za izbornu jedinicu Knin i izbornu jedinicu Kistanje. Na svaku izbornu jedinicu otpada članova skupštine: Šibenik 5, Skradin 5, Vodice 4, Tijesno 4, Primošten 3 i Drniš 9, te Knin 14, a Kistanje 11.

Obje izborne komisije (Šibenik i Knin) raspisale su izbore od 13. do 27. X. Dvije su faze izbora. U prvoj fazi od 13. do 20. X. održavaju se zborovi osiguranika (birača) po svim mjestima svake izborne jedinice. Na zborovima birača poljoprivrednici neposredno biraju članove za izborna tijela za svaku izbornu jedinicu i pred-

lažu kandidate za članove Skupštine zajednice. Broj članova izbornog tijela koji otpada na svaki zbor birača određen je po ključu birača, a upisan je na općem oglasu izborne komisije, dok broj kandidata za članove Skupštine nije određen s obzirom da to prvo pripada samome zboru birača. S obzirom da ima mnogo više zborova nego se bira članova Skupština, zborovi mogu izabrati ili najmanje jednog kandidata ili više zborova mogu birati istog kandidata člana Skupštine. I jedan i drugi izbor ove faze vrši se javno, a pravo izbora ima ovaj poljoprivrednik koji ima opće biračko pravo. Pošto se održavaju zborovi i izaberu članovi izbornog tijela i kandidati za članove Skupštine, u drugoj fazi izbora od 21. do 27. X. pozivaju se članovi izbornog tijela svake izborne jedinice na sastanak. To tijelo bira određeni broj članova Skupštine između kandidata ko je predložio zbor birača na sastancima prve faze izbora. Ovim izborom rukovode izborne komisije općine.

Valja napomenuti da se zborovi sazivaju u najprikladnije vrijeme za poljoprivrednike imajući u vidu njihovu zauzetost na poslu. Najmanji kvo-

rum za pravovaljanost zbora propis određuje jednu desetinu sa odnosnog područja. U izboru ne mogu učestvovati oni osiguranici koji su socijalno osigurani kao radnici n njihov članovi porodice. Drugim riječima poljoprivrednikom se smatra samo ono lice koje posjeduje zdravstvenu iskaznicu poljoprivrednika.

Istakli smo nekoliko značajnih odredaba da bi pomogli i upoznali poljoprivrednike o izborima i preko našega lista. Svi izborni materijali su poslani na teren. Aktivisti društveno-političkih organizacija trebaju primiti punu odgovornost za uspjeh ovih izbora. Pomoć poljoprivrednicima treba pružiti u organizaciono tehničkom pogledu, u predlaganju kandidata za članove Skupštine onih drugova koji će moći i znati nositi jednu veliku društvenu odgovornost. Kroz fond poljoprivrednika jedne i druge zajednice prođe blizu 300 milijuna dinara godišnje, a namjena fonda — zdravstvena zaštita — vrlo je značajna za zajednicu i za svako poljoprivredno domaćinstvo. Zbog toga izborima treba dati odgovarajuć društveno-politički značaj.

I. R.

Godišnje skupštine sindikalnih organizacija

Ovih dana održavaju se godišnje skupštine sindikalnih organizacija u radnim zajednicama šibenske komune. Na tim skupovima, koji se u stvari odreda pretvaraju u radne dogovore, dnevni red je veoma bogat, jer je uspjeha dosta, a i poneka teškoća. Glavne teme što se raspravljaju na godišnjim konferencijama su: proizvodnja, raspodjela, stručni kadrovi, idejno-politički rad. Vrijedno je istaći da se na svim tim godišnjim skupštinama javlja za riječ velik broj diskutanata, od direktora do pomoćnih radnika, što bez sumnje govori da naš proizvođač postaje u pravoj mjeri svjestan da je on u isto vrijeme i upravljač. Mi ćemo ovdje iznijeti glavni sadržaj tretiranih tema na skupštinama nekih radnih zajednica šibenske komune.

Velika briga za kadrove

Na godišnjoj konferenciji sindikalne organizacije u najvećem radnom kolektivu šibenskog industrijskog bazena TLM »Boris Kidrič«, pored ostalog, bilo je govora i o stručnim kadrovima. Po svemu sudeći ta radna zajednica poklanja puno pažnje obrazovanju kadrova.

Tome je, nema sumnje, dobrim dijelom doprinio i Centar za izobrazbu kadrova. Potrebu otvaranja tog Centra nametnula je činjenica da u tvornici ima prilično priučene radne snage. Da bi takvi radnici stekli potrebno znanje, organizirano je nekoliko tečajeva, kao tečaj za polukvalifikaciju s 54 polaznika i tečaj za visoku kvalifikaciju s 30 polaznika. Seminar prve pomoći pohađalo je 40 radnika. Pored toga, nedavno je počeo i tečaj za topioničare, a pohađa ga 20 radnika.

Međutim, to nije sve. Radnici TLM »Boris Kidrič« stječu stručnu naobrazbu i u Radničkom sveučilištu u Šibeniku. Pojedine ogranke te institucije za odrasle polazi oko 40 radnika i službenika. Pored toga, poduzeće ove godine stipendira preko sto studenata fakulteta i učenika srednjih stručnih škola. Samo za prvih devet mjeseci ove godine poduzeće je u tu svrhu utrošilo preko 15 milijuna dinara.

Međutim, TLM »Boris Kidrič« postiže uspjehe i na drugim područjima. Tako je, na primjer, u prvih osam mjeseci ove godine ostvareni dohodak i čisti prihod veći za 7,2 posto od planiranog, što je, kako je na konferenciji rečeno, omogućilo adekvatno izdvajanje za osobne dohotke radnika i fondove. Da bi i na kraju godine mogli govoriti o uspješno predanom periodu, potrebno je još mnogo toga učiniti. Treba se, naime, i dalje zalagati za ostvarenje i premašenje planirane proizvodnje i realizacije, smanjenje škarta i otpatka itd.

Na godišnjoj skupštini sindikalne organizacije TLM bilo je govora i o fluktuaciji radne snage. Taj problem, čulo se, negativno utječe na obavljanje i izvršenje planiranih zadataka, a to se u prvom redu osjeća u proizvodnji. Naime, odlaskom jednih primaju se drugi radnici, koje izvjesno vrijeme treba uvoditi u posao, zbog čega, opada produktivnost i kvalitet rada.

Da toga bude manje, treba posvećivati mnogo više pažnje uzdizanju kadrova. To se u TLM »Boris Kidrič« uistinu radi, pa se sa sigurnošću može tvrditi da rezultati neće izostati.

Taj kolektiv vodi i veliku brigu o svojim članovima. Naime, više od osamdeset radnika primilo je raznu pomoć u iznosu od preko 620 tisuća dinara; vršeni su posjeti bolesnim članovima kolektiva; većem broju omogućeno je da godišnji odmor provedu u Krapskim toplicama, što je 95 radnika to koristilo. Poduzeće

je za to utrošilo 1,300.000 dinara.

Pored toga, članovima kolektiva, koji se hrane u tvorničkom restoranu davano je po dvije tisuće dinara mjesečno, što godišnje iznosi blizu tri milijuna dinara. S tim u vezi potrebno je zabilježiti još nešto. Naime, u okviru sindikalne podružnice djeluje aktiv žena. Budući da je pretežni dio zaposlene ženske radne snage sa sela, aktiv je upriličio nekoliko predavanja o zdravstvenoj zaštiti žene od najakutnijih oboljenja. Aktiv je također preko šibenskog Centra za unapređenje domaćinstva organizirao dva tečaja za radnice koje žive u gradu. Još bi se, uistinu, moglo mnogo toga nabrojiti, i sve bi to bili pohvalni primjeri brige TLM »Boris Kidrič« za svoje članove.

Sušтина obračuna osobnih dohodaka i napredovanja po ekonomskim jedinicama bazirala se na produktivnosti i ekonomičnosti, naime na sniže-

TURISTIČKI PROSPEKT NA ČETIRI STRANA JEZIKA

Do početka nove turističke sezone bit će dogotovljen turistički prospekt šibenskog područja. Bit će tiskan u 40 tisuća primjeraka, na četiri strana jezika. To je zaključak Turističkog saveza šibenske općine.

NARODNO SVEUČILISTE PROŠIRUJE RAS

Šibensko Narodno sveučilište iz godine u godinu postiže sve zapaženije rezultate. Na posljednjem sastanku ove institucije razmotrene su mogućnosti daljnjeg proširenja djelatnosti, pa je zaključeno da se u gotovo svim većim mjestima šibenske općine osnuju ogranci, a u manjim naseljima pododbori. Istaknuto je da je na 600 raznih predavanja i kino-predstava, što su održane prošle sezone, sudjelovalo više od 70 tisuća osoba.

Tvornica elektroda i ferolegura

nju planske cijene koštanja, dok se rentabilnost tretirala u domenu cijelog poduzeća. Svaka ekonomska jedinica osnovne djelatnosti dobiva svoj proizvodni zadatak uz postavljene normative materijala i vremena. Zbor ekonomske jedinice diskutira o postavljenom planu i normativima i poslije prihvaćanja obavezuje se da ih izvrši. S time je planiranje sinhronizirano sa raspodjelom, u

takvim uslovima trebalo je, da se internim instrumentima dovedu sve ekonomske jedinice u ravnopravan položaj. Time se, naime, izbjegavaju veće diferencijacije u osobnim dohodcima i veća primanja bivaju isključivo posljedica većih zalaganja, veće sposobnosti u organizaciji i veće radne i tehnološke discipline.

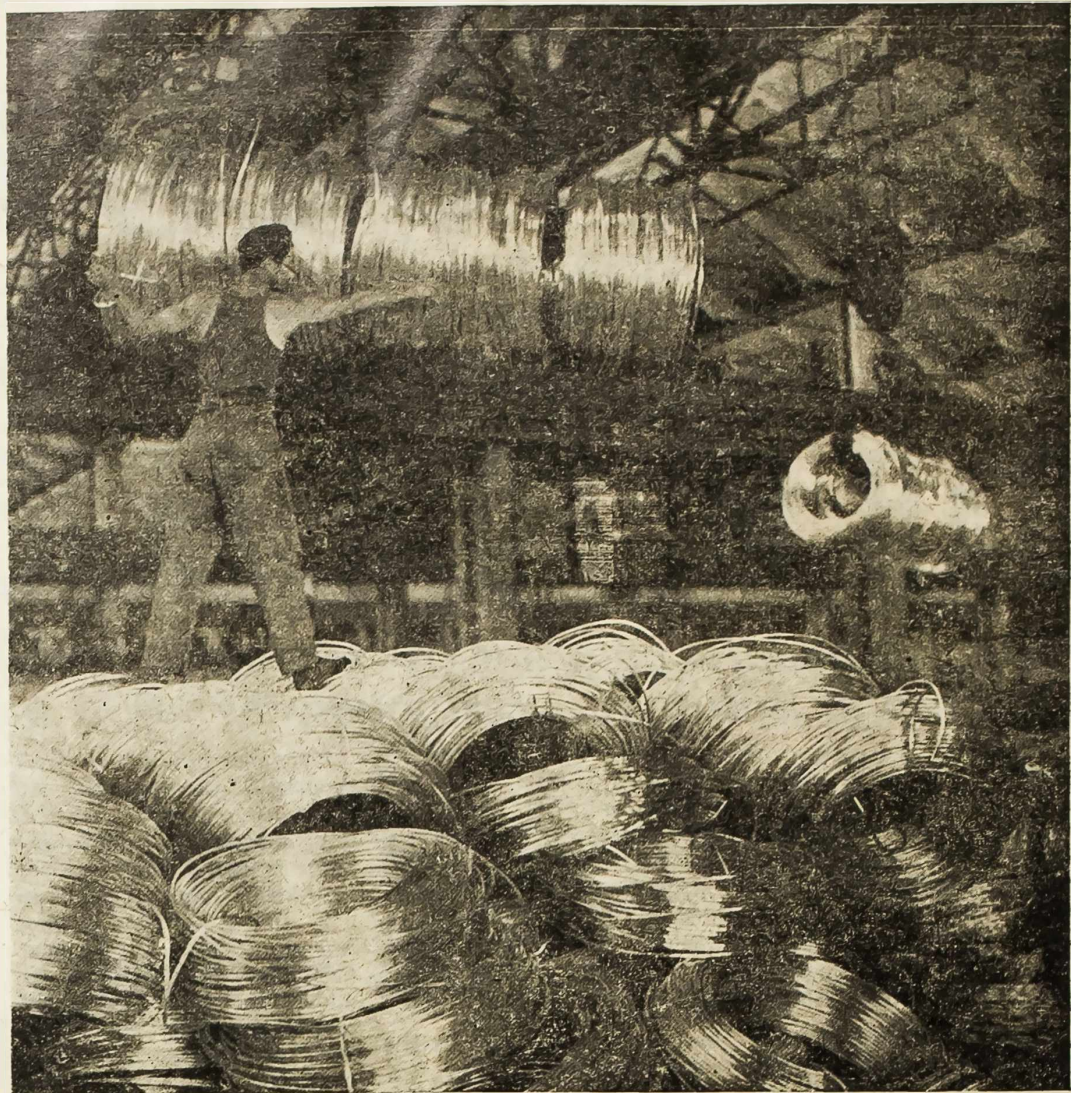
Na godišnjoj skupštini je bilo također podosta govora i o kulturno-zabavnom, ideološko-političkom, i sportskom radu u poduzeću. Istaknuto je da su u tom pogledu postignuti veoma značajni rezultati ali postoje uvjeti za još veće uspjehe u idućem periodu.

Izgradnja novog pogona ferolegura Smanjenje proizvodnih troškova

Po svemu sudeći šibenskoj industriji predstoji lijepa budućnost. Pored ostalog, jedan od njenih oslonaca, Tvornica elektroda i ferolegura nalazi se na velikoj prekretnici u svom radu. Riječ je, naime, o izgradnji novog pogona ferolegura, koji će, kako se predviđa, biti dovršen početkom kolovoza 1964. godine.

Kako je predviđeno, kada se kompletni pogon pusti u proizvodnju, vrijednost bruto-produkta tog pogona iznositi će 5 milijardi 126 milijuna dinara. Drugim riječima, to će u uporedbi s bruto-produktom starog pogona ferolegura koji je izgrađen prije šezdeset godina i sada se ruši, predstavljati povećanje od 3 milijarde 516 milijuna dinara, dok će se ukupni dohodak pogona ferolegura popeti na preko 925 milijuna dinara.

Investicije su velike. Međutim, one će omogućiti povećanje proizvodnje u pogonu ferolegura. Godišnje će se proizvesti blizu 32 tisuće tona ferolegura, a to su feromangan, si-

Iz tvornice lakih metala »Boris Kidrič«

likomangan, silikokalcij i feromangan afinirani.

Govoreći o proizvodnji novog pogona ferolegura ne smije se zaboraviti na još nekoliko veoma značajnih činilaca, kojima bi mogli dati zajedničko ime — uštede. One su, naime, veoma velike i tim više značajne što će omogućiti smanjenje i gotovo potpuno eliminiranje nekih za proizvodnju veoma potrebnih artikala, a koji se sada još uvijek uvoze. Naime, otpadna feromanganska prašina iz dima elektropeći, koja se danas odvodi u more, upotrebljavat će se kao kvalitetan uložak umjesto uvozne rudače. Godišnja ušteda od iskorištavanja tog sporednog produkta, kako je iskalkulirano iznositi će oko 100 tisuća dolara.

Potrebno je spomenuti još

nešto. Zatvorene elektropeći za proizvodnju ferolegura oslobađaju velike količine visokokaloričnog plina koji se može veoma ekonomično koristiti umjesto ugljena i električne energije. Godišnje uštede samo na tome iznositi će, kako se predviđa, više od 140 milijuna dinara.

Peći u kojima se danas proizvode ferolegure suvremenog su tipa, ali se ne mogu u potpunosti koristiti jer sirovine nisu dobro pripremljene pa proces topljenja nije ujednačen. Današnji improvizirani način pripreme sirovina veoma je skup i neekonomičan jer apsorbira veliku snagu i vozni park, što sasvim razumljivo iziskuje znatne troškove. Pored toga, danas se uskladištenje sirovina vrši na takav na-

čin da nastaju prilično veliki gubici.

U tvornici vjeruju da će izgradnja kompletnog pogona ferolegura imati neobično velikog utjecaja ne samo na smanjenje proizvodnih troškova, već i na usklađenje tehnološkog procesa pri povećanoj proizvodnji. Pored toga, korištenjem objekata koji su danas u izgradnji otvara se mogućnost studija i primjene tehnoloških zahvata u cilju postizavanja još boljeg kvaliteta proizvoda, a time, sasvim razumljivo, i do povećanja prodajne cijene. Ekonomičnija proizvodnja olakšat će plasman proizvoda na stranom tržištu, što je danas s obzirom na niže troškove proizvodnje inozemnih konkurenata prilično otežano. (B)

'IZGRADNJA' IMA USPJEHA I TEŠKOĆA

Članovi sindikata građevinskog poduzeća »Izgradnja« pored ostalog ističu da s radovima što ih je dobilo poduzeće ne mogu biti zadovoljni. Naime, prema njihovu mišljenju, radovi su dobiveni uz oštru konkurenciju na licitacijama, te se cijene spuštaju ispod minimuma. Iako je tako radovi se ipak moraju prihvaćati jer bi inače došlo u pitanje daljnje zadržavanje radne snage i korištenje mehanizacije. U ovoj godini »Izgradnja« je dobila radove u vrijednosti od oko jedne milijarde dinara, i to pretežno na području Šibenika i Knina. Investicije se u glavnom odnose na radove započete u ovoj godini, i to: zgrada »Zelenko«, industrijski objekti Tvornice elektroda i ferolegura, turistički objekti u Vodicama i Pirovcu, zgrada Pedagoške akademije i nekoliko drugih objekata.

Potrebno je istaknuti da je to šibensko poduzeće jedan dio svojih kapaciteta odvojilo za potrebe porušenog Skoplja,

te je u glavnom gradu Makedonije zaposleno oko devedeset radnika koji uglavnom rade na adaptacijama. U Skoplje je, naravno, upućeno i nešto mehanizacije.

Što se tiče raspodjele na skupštini pored ostalog istaknuto da se formiranjem ekonomske jedinice postigla ušteda na materijalu, došlo je do smanjenja suvišne radne snage, te se proizvodnost rada povećala. Konstantirano je, međutim, iako je došlo do povećanja ekonomičnosti i produktivnosti rada, lična primanja nisu porasla u istom omjeru.

S tim u vezi potrebno je još nešto zabilježiti. Naime, došle prosićni dohodak po jednom unosnom radniku u građevinarstvu na području Hrvatske oko 1,5 milijun dinara, taj se iznos u poduzeću »Izgradnja« kreće do 1.200.000 dinara. Istina, u posljednje vrijeme i na tom se području kreće na bolje, ali to još uvijek ne zadovoljava.

Ništa manje nije bilo govora i o bolovanjima, bolje reći izostancima s posla. Iznesen je, na primjer, podatak da je prošle godine u tom poduzeću izgubljeno oko deset posto radnih sati. Međutim, u prvih deset mjeseci ove godine stanje se popravilo, te se taj postotak smanjio na 5,8. No, kako se čulo, to još uvijek predstavlja ogroman postotak, te će ubuduće mnogo više porađiti da se on smanji, jer se adekvatno s njim smanjuju i nepotrebni izdaci.

U poduzeću vjeruju da će se za njihov još bolji rad pored samih članova kolektiva pobrinuti i odgovorni faktori komune, a tu se u prvom redu misli na radove koji se dobivaju, kako je istaknuto, u prilično nepovoljnim uslovima. Nema sumnje da će takve pomoći biti, ali isto tako od inicijative i uložnog napora samog kolektiva uglavnom će zavistiti daljnji prosperitet tog poduzeća.

UZROCI GUBITAKA U PROIZVODNJI

Poslovni gubici u privredi postali su u posljednje vrijeme veoma česta tema razgovora i rasprava. O uzrocima te nezdrave pojave raspravljali su Privredno vijeće Sabora, Odbor za privredu Izvršnog vijeća, Predsjedništvo i Savjet za industriju Republičke privredne komore, kotarske komore i Odbor za proizvodne privredne djelatnosti Republičkog vijeća Sabora. Već i sama ta činjenica upozorava da su poslovni gubici krupan problem, i da, kako je konstatirano na svim spomenutim skupovima, mogu negativno utjecati na daljnja privredna kretanja. Podaci o gubicima, koji se zajedno sa sredstvima iz fondova obrtnih sredstava utrošenim u investicije, penju na oko 19 milijardi dinara, to potvrđuju.

Gdje su, dakle, uzroci poslovnih gubitaka u prošloj i u ovoj godini? Oni su, čini se, višestruki. Radi se, pored ostalog, o subjektivnim slabostima u samim privrednim poduzećima, a posebno o slabostima stručnog i rukovodećeg kadra u nekim manjim poduzećima, koje i terete najveći poslovni gubici. Na porast gubitaka utjecali su slaba organizacija poslovanja, zastarjelost opreme i tehnološkog procesa, loš plasman i zalihe te neiskorištenost kapaciteta. Oni su uvjetovani i lošim poslovanjem, nedovoljnom obradom tržišta, neusklađenosti proizvodnje s potrebama tržišta, usitnjenošću proizvodnih pogona i slično.

Ali, nije sve ni u tome. Uzroci leže i u nedosljednom provođenju zaključaka IV plenuma Centralnog komiteta Saveza komunista Jugoslavije o ekonomskoj politici. Praksa pokazuje da zbog instrumenata raspodjele opada akumulativnost jednog dijela poduzeća, da fondovi osiromašuju i da se konstantno smanjuju mogućnosti da se izvrše financijske obaveze, a posebno da se otplaćuju anuiteti za korištenje redovitih ili sanacionih kredita. To je naročito karakteristično za poljoprivredne organizacije.

Ali, privredne bi gubitke valjalo sanirati još ove godine. U saveznim se organima već pripremaju mjere i posebna sredstva za tu namjeru, a isto je tako i u okvirima republika. Mnogo toga ovisi i o samim privrednim organizacijama, o korištenju unutrašnjih rezervi koje su još veoma velike. Evo samo jednog pozitivnog primjera, koji nije usamljen. U Puli je do prošle godine niz poduzeća radilo s gubicima, jer su bolovala od spomenutih slabosti. Nakon što su uočeni uzroci, poduzete su konkretne mjere — od likvidacije nekih poduzeća do intenzivnije podjele rada, kooperacije i drugih oblika poslovno-tehničke suradnje. Rezultati su bili zaista pozitivni. Gubici su smanjeni za preko 40 posto već u prva tri četiri mjeseca. A to je učinjeno i u uvjetima postojeće raspodjele. Već taj primjer pokazuje kako se stanje može popraviti, a gubici smanjiti, odnosno kako da poduzeća koja rade na granici rentabilnosti počnu proizvoditi rentabilnije.

Ovo je samo početak analize poslovnih gubitaka koja će se nastaviti po pojedinim grupacijama i granama. O tome će, kako se predviđa, raspravljati i Privredno vijeće Sabora i Upravni odbor Republičke privredne komore, pa se s pravom mogu očekivati mjere koje bi pomogle da se ta nezdrava pojava u privredi definitivno iskorijeni i stvore povoljniji uvjeti za privređivanje.

Za poljoprivrednike

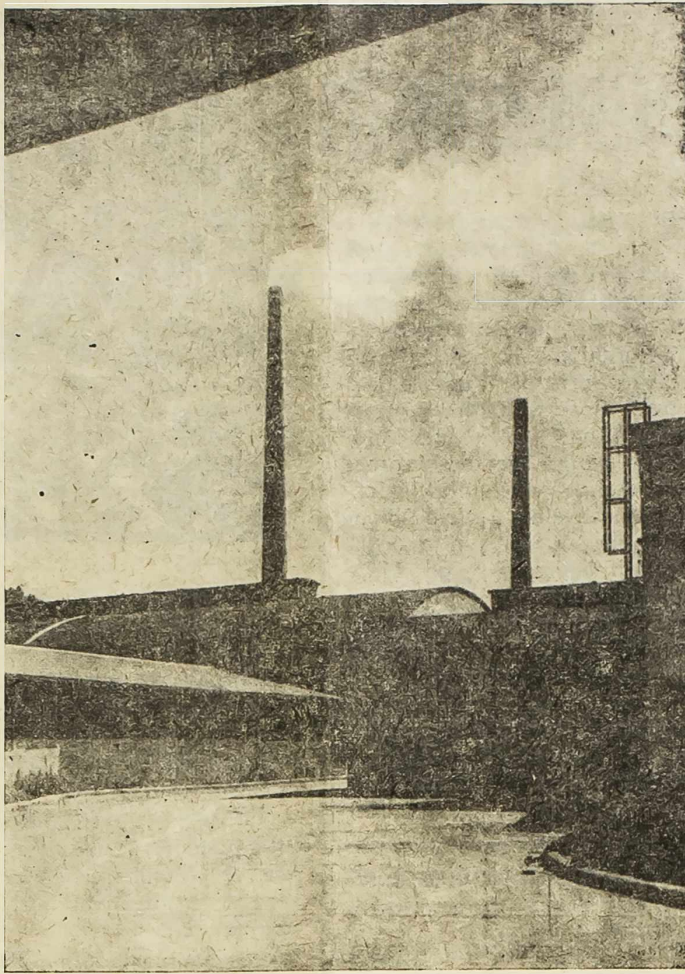
Žir u ishrani stoke

Hrastov žir, tamo gdje ga ima, je jedno hranivo za ishranu stoke do kojeg dolazimo vrlo jeftino. Još od davnine žir se iskorištava u prvom redu za ishranu i tov svinja, a manje za ishranu goveda i ovaca. Domaće svinje rado ga jedu, dok one plemenite pasmine uzimaju ga teže. Kilogram žira ima istu vrijednost kao i pola kilograma kukuruza. Žir sama stoka sabira i iskorištava, te je najbolje žirenje od oktobra pa dok ima žira. Ako se sakuplja treba ga sabirati od oktobra do kraja decembra. Sakupljeni žir mora se osušiti i do upotrebe čuvati na suhom i promajnom mjestu. Hrastov žir je gorkog okusa pa ga prije upotrebe treba pripremiti na slijedeći način: Suhi žir se izgnječi, ljuške odstrane, a ostatak se potopi u hladnu vodu koju treba često mijenjati. Za 30—40 sati žir će biti podesan za hranu. To se poznaje po tome što nije gorak. Hrastov žir, pošto ima tanina, zatvara. Zbog toga se preporučava da se pored žira daju i druga hraniva, kao mekinje, sočni plodovi i dr. Probava će tada biti bolja. Na šumskoj paši nije potrebno davati stoci navedena hraniva,

jer uz žir ona nade i druge hrane (razno korijenje, larve i dr.) koja u zajednici sa žirom povoljno djeluje. Odraslim svinjama u tovu, koje se hrane u dvorištu, može se davati do 5 kg svježeg žira, dok ga one na paši uzimaju po volji. Kad se svinje hrane žirom, treba ih često pojiti, jer žir izaziva žeđ. Isto tako ne treba zaboraviti svinjama dati redovno potrebnu količinu soli (5 do 10 gr dnevno). Mršavim svinjama i govedima može se davati do 3 kg svježeg ili 1,5 kg osušenog žira. Mlađoj stoci ne smije se davati u većim količinama.

Žir se ne smije davati suprasnim svinjama i drugoj bremenitoj stoci, a naročito u posljednjem periodu bremenitosti. Prevelike količine hrastovog žira smanjuju mliječnost kod stoke, koja od ovog hraniva daje loše mlijeko. Tačno je da žir utječe i na kvalitet slanine, ali ako se pored žira daje i druga hrana, slanina je dobra i dobrog je okusa. Prema tome žir kako hrastov tako i bukov, treba koristiti tamo gdje ga ima, a naročito kod ishrane svinja, jer se time pojeftinjuje proizvodnja mesa.

Inž. M. B.

Jedan dio Ttvornice elektroda i ferolegura

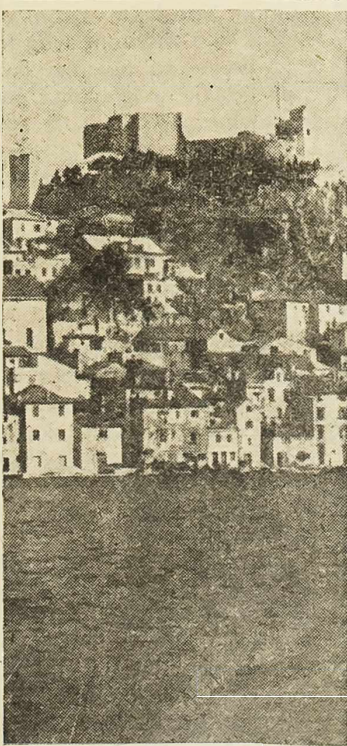
Turizam i lovstvo

Ponekad se krivo zaključuje da turističku sezonu čine samo ona dva, tri ljetna mjeseca. Dapače, ako se između mogućnosti, a njih ima kod nas, turistička sezona može znatno duže potrajati. Da bi se u tome imalo uspjeha trebalo bi vidjeti što nam to može produžiti sezonu i povećati broj posjetilaca.

Pored ostalog, čini nam se da bi to mogao biti i lovni turizam.

U nekim našim krajevima, kao, na primjer, u Istri to se uvidjelo već odavno i od toga je bilo znatne koristi. Promet gostiju u turističkim objektima znatno se produžio.

U posljednje vrijeme na našem području boravilo je nekoliko grupa stranih lovaca, većinom iz Italije. Posjet bi bio kudikamo veći da nisu ograničene mogućnosti odstrela. Da bi se taj nedostatak eliminirao Šumsko gospodarstvo u Šibeniku pokušat će organizirati uzgoj razne pernate divljači i to u bivšem peradarniku u Vodicama. Tu se u prvom redu pomišlja na poljske jarebice i kamenjarke i fazane. Nakon uzgoja divljač bi se puštala u rezervate na Tijatju i Zlarinu, kao i u ostala područja pogodna za razvoj lovne privrede.

Stari Šibenik

Planira se godišnja »proizvodnja« od osam tisuća komada pernate divljači. Korist od toga bila bi velika, jer bi se plaćao vodič, odstrel i neke druge usluge, a bolje bi se i duže koristili i ugostiteljsko-turistički objekti.

(tr)

20-godišnjica formiranja VIII dalmatinskog soppusa

U sastavu Četvrte armije

Poslije konačnog oslobođenja Dalmacije, koje je krunisano Kninskom operacijom (listopad-studenj 1944. godine), divizije Osmog korpusa sređivale su se prihvaćajući tisuće i tisuće novih dobrovoljaca i mobiliziranih građana i jačajući svoje borbene redove. Brojno naoružanje i ratna oprema koje je palo u ruke boraca dalmatinskih divizija i brigada omogućilo je da se jedinice još bolje naoružaju.

U takvoj situaciji Osmi udarni korpus dočekao je naređenje za pomoć u operacijama za oslobođenje dijela južne Hercegovine — Širokog Brijega i Mostara.

Mostarska operacija izvedena je u prvoj polovini veljače 1945. godine, a uspješno je okončana 15. istog mjeseca. U njoj su po direktivi Vrhovnog štaba NOV i POJ učestvovali: 9. i 26. divizija, 6. i 14. bukovačka brigada 19. divizije, tenkovska i artiljerijska brigada. Osmom korpusu bila je pridodata i 12. hercegovačka brigada 29. divizije. Vrlo teške borbe na prilazima Mostaru vodile su brigade 19. divizije kod Varde i Mostarskog aerodroma. Samo gubici ovih jedinica od 54 mrtva i 376 ranjenih najbolje govore o žestini ovih borbi.

Po završenoj Mostarskoj operaciji Osmi korpus je, prema općem planu Vrhovnog štaba NOV i POJ u pogledu završnih operacija za oslobođenje zemlje, orijentirao svoje snage na sjeverozapad pripremajući se za oslobođenje Like, Hrvatskog Primorja, a kasnije Istre i Trsta.

Prvog ožujka 1945. godine Narodnooslobodilačka vojska Jugoslavije preimenovana je u Jugoslavensku armiju a Vrhovni štab u General-štab JA. Istog dana, pored postojećih 1, 2. i 3. armije, naredbom Vrhovnog komandanta maršala Tita formirana je i 4. armija, u čiji sastav je ušao i dotadašnji Osmi dalmatinski korpus.

Komandant Armije bio je Petar Drapšin, politički komesar Boško Siljegović, a načelnik štaba Pavle Jakšić. Četvrta armija imala je u sastavu: 9, 20. i 26. diviziju, Prvu tenkovsku, artiljerijsku i inženjersku brigadu i ostale jedinice koje su izrasle u borbama protiv okupatora i domaćih izdajnika na dalmatinskom području. Četvrta armija brojala je ukupno oko 67.000 boraca.

Na osnovu općeg plana Vrhovnog ko-

Godišnje skupštine sindikalnih organizacija Nov način nagrađivanja u prosvjeti

Aktivnost članova podružnice prosvjetnih radnika osnovnih škola i predškolskih ustanova odvijala se preko sindikalnih grupa i pedagoških večeri. Na godišnjoj skupštini je istaknuto da je poseban uspjeh postigla sindikalna grupa područnih odjeljenja s kojom je rukovodio Ive Vukov. Također je istaknut dobar rad sindikalne grupe predškolskih i školskih odgajatelja, kao i grupe iz Vrpolja, Prvića i Lozovca.

Na području šibenske komune, istaknuto je, unatoč nekim slabostima postignuti su dobri rezultati. Došlo je i do izvjesnog poboljšanja situacije u školama, znatno je porastao broj učenika i nastavnika. Međutim, po mišljenju skupa, briga za zdravlje i fizički odgoj djeteta nije na visini i to uglavnom zbog pomanjkanja prostora, rekvizita i stručnih nastavnika. Istina, došlo je do uspostavljanja jačeg kontakta sa Zdravstvenim centrom i to već daje pozitivne rezultate, ali je istaknuto da se nije mnogo učinilo na boljoj organizaciji mliječnih kuhinja i otvaranja dječjih restorana. Iako za to postoje neki opravdani razlozi prisutni su zaključili da bi u tom pogledu u predstojećem periodu trebalo mnogo više učiniti.

Na skupštini je bilo govora i o organima društvenog upravljanja u školama, te je izneseno mišljenje da bi oni trebali biti mnogo samostalniji u radu. Dešava se, naime, da su

mnogi članovi školskih odbora suzdržljivi kada je u pitanju kritika nekih nepoželjnih pojava na pojedinim školama, u prvom redu zbog toga što imaju svoju djecu u toj školi pa se, reklo bi se, boje nekih »odmazda«. S time bi trebalo prekinuti, jer što će nam drugovi koji samo sjede, šute i slušaju, znaju za ponešto što ne valja, a o tome ne govore, a ako nešto i primijete to se ispoljava u kuloarima.

Smatra također da bi trebalo još više jačati i osamostaljavati nastavnička vijeća, koja bi trebala preuzeti na sebe sve nastavno-odgojne probleme. Ako već ima neuspjeha u radu, odgovornost za njih treba biti kolektivna, a do nje će se doći, pored ostalog, i pojačanom radnom disciplinom svakog pojedinog prosvjetnog radnika.

Sto se tiče novog načina nagrađivanja pred kojim stoje školske ustanove, na tom poslu potrebno je da se svi angažiraju. Svaki kolektiv treba donijeti pravilnik prema specifičnostima svoje škole i svog rada. Naravno, to ne isključuje uzajamnu izmjenu mišljenja između pojedinih škola i školskih ustanova jer je ona, dapače, prijeko potrebna. Na kraju je naglašeno da će upravo sindikalna organizacija trebati snažno prionuti tom poslu, jer donošenje pravilnika o nagrađivanju nije jednostavna stvar. Od njegove pravilne izrade zavisit će i prikladnija i pravičnija podjela sredstava među nastavnicima.

mandanta JA, Četvrta armija u periodu od sredine ožujka do 15. svibnja u sadejstvu sa drugim snagama oslobodila je Liku, Hrvatsko Primorje i dio Istre uzevši učešća u borbama za oslobođenje Trsta.

Divizije ove armije već u prvim danima Ličko-primorske operacije razbile su neprijateljski front u Lici, okružile i uništile okupatorske i kvilinske snage koje su se htjele povući dolinom Une, prema Ogulinu i Karlovcu. Poslije razbijanja neprijatelja na tom prostoru divizije su se probile preko Gospića i Otočca na Hrvatsko Primorje. U danonoćnim borbama borci Dalmacije oslobađali su mjesto za mjestom, grad za gradom. Poslije Otočca i Gospića, jedinice 19. i 26. divizije oslobodile su Senj i nezadrživo prodrle preko Crikvenice, Selca Bakra Novog do Sušaka i Rijeke.

Oslobođenjem Like, Hrvatskog Primorja i Gorskog kotara, kao i izbijanjem u oblasti Rijeke i Delnica, Četvrta armija ugrozila je pozadinu neprijateljskih grupacija koje su pokušavale obraniti sjevernu Italiju, kao i zaleđe njemačke grupe armije koje su se povlačile kroz Jugoslaviju na sjeverozapad.

Teške borbe jedinice Četvrte armije vodile su na prilazima Rijeci. Poslije višednevnih upornih borbi na frontu Rijek—Klana, gdje su Nijemci dovalčili svježe snage, koncem travnja (188. diviziju, na pr.), štab Četvrte armije, na osnovu zamisli Vrhovnog komandanta maršala Tita, donosi historijsku odluku da manevrom svojih snaga obide neprijateljski front preko Sneznika i Učke i nastupi u pravcu Trsta i oslobodi ovaj grad. Desno krilo armije — 9. divizija iskrcala se na Istru kao desno krilo napadnog pravca na Trst. Ostale tri divizije, među kojima je bila i 19. na Riječkom frontu, hrvale su se sa snagama 97. njemačkog korpusa, koje su, poslije oslobođenja Trsta i Rijeke opkolile na prostoru Ilirske Bistrice, zatim uništile i dobrim dijelom zarobile.

Slavni put partizanskih jedinica rođenih u ognju oslobodilačkog rata na području Dalmacije i njenih otoka našao je svoj epilog na tlu nepokorene Istre rame uz rame s najboljim jedinicama Jugoslavenske armije, rame uz rame sa svim sinovima bratske zajednice jugoslavenskih naroda.

D. Grgurević - Dande

Gostovanje Splitskog teatra u našem gradu

Albert Camus: „Nesporazum“

Vrijeme je da svijet ne bude više prljava krčma, to bi mogao biti rezime bogatog i osjećaju njegova djela, ili ih gledajući njegovog literarnog opusa Nobelovca Alberta Camusa. Čitajući translatirane na teatarskim daskama, i pri tom površno prebirući po njima, nije se daleko od zaključka da je taj polualžirac, polufrancuz jedan čovjek zavistan na bespuće pesimizma, očaja i apsurda. Albert Camus, međutim, u biti nije takav. Njegova literarna djela — romani, drame, eseji — imaju u svojoj srži jednu, u stvari, veoma optimističku notu. A što je ona na prvi pogled sušta suprotnost tome, stvar je njegove filozofske preokupacije, bolje reći uvijek prisutne opomene da bi svijet uistinu mogao postati na prljavu krčma. Jer, Camus, u biti i u glavnom, optiminje. Kao takav, bez ikakvih ograda, on je bez sumnje dobrodošao. A da je imao pravo pišući svoja djela upravo onako kako ih je pisao najbolji je svjedok sredina u kojoj je živio, sredina koja je izbacila i odjelotvorila onu, već dobro poznatu izreku: »Čovjek je čovjeku neprijatelj«.

Polazeći odatle »Nespora-

zum« je dobrodošlo djelo nam se neki podosa sv djeli (Ivka Berković kao Majka). Tomislav Tanhofer je u glavnom kao redatelj u pravu, ne apstrahirajući to da se o o djelo moglo dati čvršće, izvornije, punije.

Ivka Berković, Andre Marjanović, Božena Kolničar, Bogdan Buljan i Greta Merle nosili su svojim kreatorskim mogućnostima jedan težak (možda i nezahvalan?) tekst. Sibienska publika, ipak nije došla uzalud. Upoznala se bolje s »Nesporazumom« Alberta Camusa, koji je u stvari trebao biti sporazum s modernijom dramskom literaturom našeg vremena, odnosno njeno bolje, potpunije i tačnije sagledavanje. A toga je, čini se, na ovoj predstavi, uza sve izvjesne ograde, ipak bilo. (r)

BEOGRADSKI GLUMCI IZVELI U KNINU KAZALISNU PREDSTAVU

U Kninu je gostovala grupa beogradskih pozorišnih glumaca okupljenih oko Humorističke scene. Na pozornici Doma JNA oni su izveli komediju Zarka Konfino »Luda bolest-ljubomora«.

Sudjelovali su: Vladeta Dragutinović, Miodrag Ognjanović, Ljubica Janičević, Tihomir Ilić, Živojin Nenadović, Dirjana Dović i drugi. (m)

Dr A. KRONJA ODRŽAO U KNINU PREDAVANJE

U organizaciji Doma JNA u Kninu, general dr Ante Kronja, održao je pred velikim brojem slušalaca predavanje na temu »Psihički slomovi u drugom svjetskom ratu«.

Sjednica Savjeta za prosvjetu općine Drniš

Poboljšati rad u školama

Članovi Savjeta za prosvjetu Drniške općine raspravljali su prošle subote o poboljšanju rada u osnovnim školama i o nekim drugim aktualnim pitanjima.

Pri donošenju zaključaka o poboljšanju rada u osnovnim školama sva pažnja bila je koncentrirana na zastupljenost strukturnih elemenata, nastavnika i njegovu stručno usavršavanje, didaktičku opremljenost škole, školsku dokumentaciju, opću organizaciju života i rada škole i zaključne napomene o realizaciji predloženih zaključaka.

Članovi Savjeta su konstatali da su predloženi zaključci još uvijek u pojedinim poglavljima uopćeni i da je profesionalna orijentacija potpuno izostavljena. Da se propust otkloni, Savjet je formirao stručni aktiv za matematiku i fiziku, biologiju, kemiju i poznavanje društva, srpskohrvatski jezik te povijest i poznavanje društva.

Iako će o prednarcu Statuta općine Drniš prosvjetni radnici tek raspravljati na sastancima svojih radnih kolektiva i ovaj kratak osvrt ukazao je na njegove brojne slabosti u području kulture i prosvjete. Zapaženo je da u Statutu nije precizirana obaveza osnivača škole prema ustanovi, a o stručnom nadzoru nad odgojnim i obrazovnim ustanovama nema ni slova. Zaključeno je da prosvjetni radnici svoje primjedbe dostave Komisiji za izradu Statuta. (c)

Vitimir Gradiška

NOB 1943.

43

Neprijateljski vojnici žestoko su se borili nadajući se pojačanju koje im je uskoro i stiglo. Borba je trajala do mraka, a onda je neprijatelj pokupio svoje mrtve i ranjene i odmaglio u pravcu Drniša. Tom prilikom Nijemci su imali 25 mrtvih i jednog ranjenog vojnika, dok su naši izgubili jednog borca, a dvojica su ranjena.

U toj akciji uništena su 3 kamiona a zaplijenjeno je 6 strojnica, 1 automatska puška, 15 običnih pušaka, 2 pištolja, 35 kompletnih garnitura hrane i opreme za njemačke vojnike.

Ranim jutrom Nijemci su iz Šibenika pošli u ofenzivu na područje zapadno od grada i na otoke u okolici. Napad tih snaga praćen je s desetak desantnih brodova i sa 3 aviona. U toku noći artiljerijska partizanska posada povukla se sa Prvića na Zirje, pa je neprijatelj bez borbe zauzeo otok Prvić. Nijemci su se tog dana iskrcali na otoke Zlarin i Kaprije a isto tako su bez značajnije borbe stigli do Vodica i Tribunja.

Tog jutra iznad Vodica došlo je do zračne borbe između 6 savezničkih lovaca i 3 njemačke »štuke«, koje su pomagale kopnene operacije. Oborena su sva tri nacistička aviona.

23. listopada:

Jedan odred Šibenske brigade eksplozivom je srušio željeznički most između Sv. Jurja i Vrpolja.

Treći i četvrti bataljon VI. brigade postavili su zasjedu na cesti Gračac-Cerovac. U 13,45 sati naišla je jedna jača neprijateljska kolona. Teška borba trajala je do noći ali se neprijatelj nije uspio probiti za Obrovac. Oni su imali 30 mrtvih i neutvrđen broj ranjenih, a naši su odstupili sa svega tri ranjena druga.

Drugi bataljon VII. brigade već u 5 sati izjutra zauzeo je položaje od Benkovca prema Vrani i Biogradu. Oko 6 sati pojavila se od Benkovca njemačka kolona od preko 60 raznih vozila (tenkova, bornih kola i kamiona) i oko 600 vojnika. Razvila se žestoka borba u kojoj su Nijemci pretrpjeli gubitak od 25 mrtvih i preko 30 ranjenih. Naši su imali 2 mrtva, 19 ranjenih i 9 izgubljenih.

U ovoj borbi istakli su se mnogi borci i rukovodioci među kojima vodnik 2 voda II. čete Tome Letunica i njegov mitraljezac Joso Simonov, kao i vodnik 3. voda II. čete Nikola Marić, koji su svu težinu borbe primili na svoja leđa.

Nijemci su izvršili napad na utvrđeni otok Zirje, koji je od kapitulacije Italije bio u našim rukama. Borba je počela već izjutra. Partizanski položaji na otoku bili su pod stalnom žestokom vatrom minobacača i artiljerije. Pod zaštitom svog teškog oružja, poslali podne su Nijemci izvršili desant na otok odakle se glavnina partizanskih snaga brodovima prebacila na sektor Rogoznice.

Nastavljena je borba 4. bataljona VIII. brigade koja je počela dan ranije s jednim odredom od 200 četnika, koji su pokušali napasti sa Visoke. Četnici su suzbijeni, a ostavili su 2 mrtva i nekoliko ranjenih. Naši su prošli bez gubitaka.

24. listopada:

Treći i četvrti bataljon VII. brigade poduzeli su zajedničku akciju protiv ustaša u selu Pridraga. Oko 6 sati ujutro počela je borba a da partizani nisu znali da se u selu nalaze i snažne njemačke snage. Borba je bila izvanredno teška jer su se opkoljeni Nijemci i ustaše očajnički branili. Tom prilikom poginulo je 40 neprijateljskih vojnika, a dvojica su ranjeni. Naši su imali 10 mrtvih i 19 ranjenih. Junačkom smrću je poginuo komesar 3. čete IV. bataljona Karlo Spanja iz Vodica koji je na čelu svoje čete izvršio smjeli uruš na neprijatelja i tako omogućio glavnini da izvrši proboj. Također je poginuo i njegov mitraljezac Tode Stupar koji je do zadnjeg časa svojim mitraljezom kosio neprijatelja.

— 1. bataljon VIII. šibenske brigade rusi cestu Drniš — Sinj, a isto to čini III. bataljon i to na putu između Gizdavca i Lećevice.

— Završena je njemačka ofenziva na području zapadno od Šibenika. Oni su zauzeli Pirovac, Tijesno i cijeli otok Murter. Nijemci su tom prigodom izgubili 8 ljudi i 3 aviona. Zarobljeno je 29 partizana od čega je nekoliko strijeljano.

25. listopada:

Poslije borbe u Pridrazi 3. i 4. bataljon VII. brigade povukli su se u selo Popovice. U rano jutro naišla je neprijateljska kolona od 500 do 600 vozila. Neprijatelj je imao namjeru da se probije do Medvede u Bukovici. Sa Nijemcima su se nalazili i Stegnajčević četnici. Oba naša bataljona stupila su u borbu u kojoj je neprijatelj pretrpio značajne gubitke od 50 mrtvih i ranjenih. Poginulo je 6 partizana, a 9 je ranjeno.

— Na otocima Zlarinu i Prviću Nijemci su ostavili stalne posade, dok su ih sa Zirja i Kaprije povukli.

— Stab mornarice NOVJ reorganizirao je mornaričke jedinice i komande. Naime, čitava jadranska obala od Trsta do Bojane podijeljena je na 5 pomorsko-obalnih komandi. Obalno područje Zadra i Šibenika potpalo je pod III. pomorsko-obalnu komandu.

26. listopada:

I. i III. bataljon Kninske brigade postavili su zasjedu u Dorin — gaju na koju su naišla 2 kamiona njemačke pješadije. U kratkotrajnoj borbi od preko 60 Nijemaca samo su se trojica spasila bijegom.

— Kolona od 60 kamiona u kojima su se nalazili Nijemci i ustaše dojurila je iz Drniša pod Mosec. Poslije snažne artiljerijske pripreme oni su poduzeli koncentričan napad na položaje koje je na Moseću držala VIII. šibenska brigada, ali su bili odbijeni. Nisu utvrđeni gubici neprijatelja iako su naši precizno tukli neprijateljske položaje topom i bacačima. Partizani su imali jednog mrtvog i dva ranjena.

— Okružni komitet KPH Knin izvještava Okružni komitet KPH Šibenik da je uspostavio vezu s Obalnim komitetom za Dalmaciju koji se nalazi negdje oko Livna. U dopisu se, između ostalog, predlaže da se organizira međusobno savjetovanje Knina, Zadra i Šibenika pri štabu XIX. divizije. U dopisu se također spominje da je u Šibeniku nedavno održana zajednička konferencija četnika, ustaša i desnog krila mačekovaca radi sporazuma oko preuzimanja vlasti kad se Nijemci povuku. Također se kaže da četnici verbuju vojnike stranih narodnosti u njemačkoj vojsci da stupe u njihove redove nakon pada Njemačke.

27. listopada:

Sjeverno-dalmatinski partizanski odred, koji je tri dana držao položaje sjeverno od Vodica odstupio je uz gubitak od 2 ranjena i 2 nestala borca. Za vrijeme borbe s našim odredom Nijemci su imali 20 mrtvih i daleko više ranjenih.

28. listopada:

Nijemci i četnici upadaju u Očestovo gdje hapse 48 rodoljuba i odvođe ih u internaciju.

— Snage 3. bataljona VI. brigade postavile su zasjedu na komunikaciji Gračac - Obrovac. Oko 12 sati naišla je iz Gračaca njemačka kolona od 36 kamiona i dva oklopna automobila uz 350—400 vojnika sa jednim topom. Nastala je teška borba, ali su naši bili primorani da propuste nadmoćnijeg neprijatelja. Međutim, jedan dio snaga tog bataljona, koje su držale položaj na istoj komunikaciji iznad sela Muškovaca, dočekao je ove Nijemce sa kojima je vođena borba do mraka. Nijemci su tog dana izgubili 105 vojnika dok je velik broj ranjenih. Naš bataljon imao je 4 mrtva i 8 ranjenih. (Nastavit će se)

FILM

Zvijer

MAĐARSKI FILM. REŽIJA: ZOLTAN FABRI

Film koji je po svojim kvalitetama od gledalaca zaslužio bez daljnega daleko veći interes. Filmsko poduzeće doduše nema interesa da ga i dalje prikazuje, ako je već drugog dana bilo svega oko 200 gledalaca, ali, pitamo se, što učiniti da korist koja se može izvući iz dobrih filmova, a koji su uslijed izvjesnih predrasuda unaprijed osuđeni na lošu prodaju, bude što veća. »Zvijer« je daleko od toga da bi bio zabavni film, ali dramatika koju sadrži u sebi, sukobi, likovi, pa režija i gluma toliko su snažni da gledaocima, svakog, moraju zanijeti i protresti i utisnuti mu neki doživljaj, zbog kojeg možda neće biti vedriji, ali svakako emotivno bogatiji. Zato će teško ijedan od onih malobrojnih posjetilaca požaliti što je jedno svoje veće posvetio ovom mađarskom filmu.

Slučaj inspektora Širdinga

ISTOČNO-NJEMACKI FILM. REŽIJA: JOACHIM KUNERT

I ovaj film je privukao vrlo malo gledalaca, ali to u ovom slučaju nije zaista nikakva šteta. Ne zato što se radi o kriminalnom filmu, već zato što je to loš kriminalni film. Po svojoj ideji on je mogao da bude interesantan, napet i uzbudljiv, ali pomanjkanje invencije i smisla kod onih koji su je razradili i realizirali učinilo je da je film bio do krajnosti dosadan. Za to je u prvom redu zaslužan režiser, koji nije bio u stanju da ni sa čim zagrije hladnu atmosferu koja je obavijala radnju. Beživotnost i tromost su tako bile glavne odlike ovog filma.

Marina

ZAPADNO-NJEMACKI FILM. REŽIJA: PAUL MARTIN

Više nismo ni očekivali. Možda čak i manje. Čitav film se odvija u vedrom i veselom štimungu, koji mora da osvoji gledaoce. Mladi i simpatični glumci i pjevači unijeli su svoju spontanost i svježinu, koja je čitavoj radnji davala dojam neprofesionalne improvizacije. Ako spojimo nepreteranošću autora i dobronamjernost raspoloženog gledaoce, kojemu nije ni na kraj pameti da bude strogi kritičar, rezultat će biti opće zadovoljstvo u kojem će čak i »Marina«, zbog koje smo nekad zatvarali uši, biti sasvim podnošljiva.

Nepoznata žena

EGIPATSKI FILM. REŽIJA: MAHMUD ZULFIKAR

Još jedna varijanta na temu film — publika. Ovoga puta se radi o velikom interesu za jedan slab film. Taj interes rezultira iz naglašene sentimentalnosti ovog filma, koja još uvijek predstavlja jak mamac za široke mase. Na čemu se bazira ta sentimentalnost najrječitije govori jedna rečenica iz reklamnog prospekta distributera: »U centru njegove radnje je jedna neružna žena, koju sustiže zla sudbina i prati je sve do pred kraj života, kada se, u jednom otrežnjenju, upozna sa istinom i ideal časne majke i supruge«. Iako je sentimentalnost izvjesna slabost, protiv nje kao takve ne bismo imali bogzna šta, ali u ovom slučaju ona je sama sebi svrha, iskonstruirana jednim nevjerojatnim, nerealnim sadržajem i jedini joj je cilj da izmamii suze iz očiju gledalaca. Kad se tome još doda loša realizacija sa svim manama jedne početničke kinematografije, onda ćemo do kraja vidjeti koliko su suze bez potrebe prolivene i koliko su nam ovakve anahronističke malograđanske tvorevine nepotrebne. — b —

gradske vijesti

Gostovanje članova Skopske opere

U četvrtak, 24. ovog mjeseca u Šibeniku će gostovati članovi Skopske opere. Oni će u Narodnom kazalištu prirediti vokalno-instrumentalni koncert.

U gradu vlada veliko zanimanje za nastup umjetnika iz Skoplja.

KINEMATOGRAFI

»TESLA«: premijera američkog filma — TARZANOVA BORBA ZA ŽIVOT — (do 24. X.) Premijera španjolskog filma — STIGAO JE ANDEO — (25—31. X.)

»20. APRILA«: premijera domaćeg filma — NEVESINJSKA PUSKA — (do 27. X.) Premijera domaćeg filma — PJEŠČANI ZAMAK — (28—31. X.)

DEZURNE LIJEKARNE

Do 25. X. — II narodna — Ulica bratstva i jedinstva.
Od 26—31. X. — I narodna — Ulica Božidara Petranovića.

MATIČNI URED

ROĐENI

Jasenka, Križana i Milke Morić; Jere, Tome i Antice Savić; Branka, Gruice i Miroslave Jakimovski; Damir, Ante i Mare Škugor; Diana, Mile i Pere Brandić; Danijela, Šime i Ljubice Salamun; Dragan, Ivana i Tone Santić; Dragan, Vladimira i Mirosinke Živković; Cvitan, Ante i Danke Radović; Slobodanka, Drage i Antule Jaramaz; Vesna, Kreše i Ike Antić; Dušanka, Petra i Ljubice Travica; Dajana, Blaža i Levantine Jelovčić; Gojko, Zdravka i Vere Slavica; Nenad, Milana i Neve Mirković; Katarina, Tonca i Božene Lučev; Đani, Petra Milivojka i Zorke Trošić; Ivan, Nikole i Vjere Stadić; Marina, Ante i Svetinke Gović; Danijela, Branka i Jelene Baošić; Zeljko, Ivana i Anke Đurović; Milan, Dragomira i Mirjane Gruić; Alma, Krunoslava i Mladenke Kovačev; Denis, Nevenke Radak i Andrija, Nikole i Ljiljane Andrić.

VJENCANI

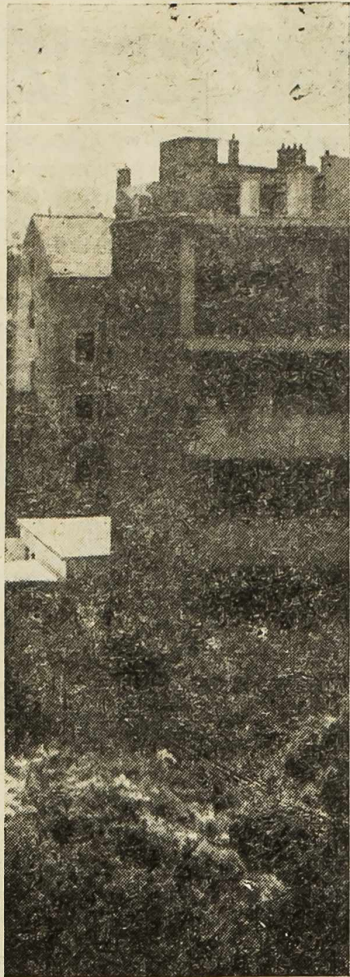
Klarin Božo, kapetan duge plovidbe — Čulin Mila, služb.; Brajković Stanislav, oficir JNA — Vukičević Jasenka, služb.; Dodig Marinko, šofer — Safopek Anka, bolničarka; Batinica Ćiril, šofer — Mikulandra Dara, služb. i Čosić Đorđe, alatničar — Ninić Vjera, služb.

UMRLI

Krnčević Marijan pok. Ante, 57 god.; Batalaso Milka rođ. Stupin, stara 72 god.; Sabanović Salih Salkov, star 73 god.; Blaće Vice pok. Jure, star 17 god.; Maretić Mirko Mijin, star 38 god. i Radak Ana rođ. Alduk, stara 70 godina.

MALI OGLASNIK

PENZIONERKA stara 56 godina čuvala bi i njegovala dijete za vrijeme zaposlenosti roditelja. Za informacije obratiti se Upravi lista.

Sibenik

Iz Narodnog kazališta

Veći broj gostovanja

Prestankom rada profesionalnog dramskog ansambla šibenskog Narodnog kazališta pred kulturno-zabavni život u našem gradu postavljaju se novi zadaci. Jer, nema sumnje, jednu prazninu treba popuniti. Narodno kazalište između ostalog ima zadatak da organizira u Šibeniku pojedine umjetničke priredbe.

Zanimalo nas je kakva gostovanja možemo očekivati. O tome smo dobili informacije u Šibenskom kazalištu. U Šibeniku će 24. ovog mjeseca članovi skopske opere prirediti »Vokalno - instrumentalni koncert«. Tom prigodom nastupit će sopranistica Danka Firfova, violinista Zoran Dimitrovski i klavirist Branko Cvetković.

Početak studenoga u našem gradu gostovat će drama splitskog Narodnog kazališta. Splitski umjetnici će izvesti

Gradit će se tri servisne stanice

U nedostatku potrebnog broja servisnih benzinskih stanica na šibenskom području, posebno uz magistralu, bilo je riječi na posljednjem sastanku Savjeta za urbanizam Općine. Tom prilikom je zaključeno, da se ovi objekti lociraju u Ražinama, zatim kod Primoštena i u blizini Vodica. **DOŠUĐEN NA GODINU DANA STROGOC ZATVORA**

Pred Okružnim sudom u Šibeniku odgovarao je 21-godišnji Igor Deronja iz Šibenika za koga je utvrđeno da je u razdoblju od 1. lipnja do 20. kolovoza ove godine uzimao novac od dijela utrška, što ga je dobivao od konobara i prodanih cigareta u restoranu na Jadriji. Za to vrijeme okrivljeni je ošteti restoran za 123 tisuće dinara. On je ranije osuđivan zbog sličnih krivičnih djela dva puta. Sud ga je osudio na jednu godinu strogog zatvora.

SAOBRAĆAJNA NEZGODA

Na Meterizama došlo je do saobraćajne nezgode u kojoj je automobil šibenske registracije s upravljačem Tomislavom Zenićem sletio sa ceste. Nitko nije povrijeđen, a na vozilu je pričinjena manja šteta.

Razgovori o statutima radnih zajednica

Veliko zanimanje čitavog kolektiva

Šibenske radne zajednice dovršavaju izradu svojih statuta. To je, bez sumnje, veoma složen i odgovoran posao. U stvari, rad na izradi statuta pruža priliku za temeljitije rješavanje mnogih važnih pitanja koji su se kroz praksu, rad i tradiciju svake pojedine organizacije iskazali. Taj posao zahtijeva duboko ulaganje u sva pitanja složenog procesa proizvodnje i međuljudskih odnosa. Neke radne zajednice u šibenskoj komunici su u tom pogledu već do sada prilično uradile. Jedna od njih je Poduzeće za ceste. Ovih dana smo posjetili taj kolektiv i s članom komisije za izradu Statuta Borisom Kale povelili kratak razgovor.

Koje novine donosi Statut u odnosu na neposredno odlučivanje radne zajednice?

— Neposredno odlučivanje svakog člana radne zajednice očituje se jednim dijelom u djelovanju poduzeća kao cjeline. Tako, na primjer radna zajednica neposredno vrši neke samoupravne poslove, kako potvrđuje Statut, tekuće i perspektivne planove razvoja poduzeća, odobrava odluke o mjerilima raspodjele čistog prihoda i osobnih dohodaka, usvaja godišnji izvještaj o po-

slovanju itd. Pored toga, Statut poduzeća predviđa obavezni referendum, kojeg je radnički savjet dužan raspisati u četiri slučaja: kod spajanja i pripajanja radne organizacije, kod udruživanja u poslovnu zajednicu ili udruženje, prilikom osnivanja posebnog pogona i kod promjene predmeta poslovanja.

Kakvu je ulogu Statut odredio društveno-političkim organizacijama?

— Ranije naše poduzeće kao i većina drugih nisu normirali

ovo pitanje u svojim pravilima. Međutim, kako Ustav pridaje veliki značaj društveno-političkim organizacijama, to je neminovno moralo naći odraz i u statutima radnih zajednica. Mi smo zamislili društveno-političke organizacije kao organiziranu radnu zajednicu usmjerenu na aktiviranje članova u pravcu boljeg privređivanja i potpunijeg vršenja funkcije samoupravljanja.

Da li ste predviđeli organ unutrašnjeg nadzora?

— Radi provođenja kontrole oko izvršavanja odluka organa upravljanja i pravilnog poslovanja predviđa se komisija za unutrašnji nadzor. Ona bi se birala na 2 godine kao i radnički savjet, a imala bi jednaki izborni imunitet kao i članovi radničkog savjeta. Komisija se može obratiti za pomoć stručnim službama u poduzeću i izvan njega, te ima pravo tražiti dokumentaciju o materijalnom i financijskom poslovanju.

Kako je zamišljena organizaciona struktura poduzeća?

— S obzirom da je trebalo konsolidirati organizacionu strukturu poduzeća, koja je bila naslijeđena od raznih ustanova, komisija je ovo poglavlje detaljno razradila i poduzeće već radi prema organizacionoj šemi iz Statuta. Poduzeće se prostire na području 7 općina i u svakoj, osim u Biogradu, ima Sekciju za održavanje cesta. Osim sekcija, tehnički sektor se sastoji od tri odjela — odjel za građenje odjel za održavanje cesta i odjel za vozni, strojni i plovnih park. Opći sektor je organiziran po standardnoj šemi, i u njemu se nalazi i pravna služba. Pored toga poseban je odjeljak privredno-računski sektor. No, još će se o svemu što sam rekao razgovarati pred organima upravljanja i radnom zajednicom, pa može biti i nekih preinaka. (B)

Kako ste odredili postupak za donošenje planova u radnoj organizaciji?

— Planiranje predstavlja osnovno pitanje organizacije poslovanja. Nacrte planova izrađuju pojedine organizacione jedinice, službe ili komisije. Direktor, odnosno drugi rukovodilac organizira sređivanje podataka potrebnih za planiranje. U komisiju obavezno ulazi jedan stručnjak iz oblasti na koju se odnosi plan. Ovim je zagarantiran stručni pristup problemu. Nacrte planova dostavlja se upravnom odboru koji ih stavlja na uvid radnoj zajednici najmanje 15 dana prije iznošenja pred radnički savjet, koji ih konačno donosi i daje na potvrdu radnoj zajednici. Planovi radne zajednice treba da se temelje na planovima društveno-političkih zajednica.

Privremeno pristanište za ekspresne pruge

To će biti samo kao privremena mjera sve dotle, dok se ne izgradi novo pristanište ispred Kneževe pašače. Da bi se taj dio obale što prije upotrebio za pristajanje brodova, pristupit će se rušenju lučkih skladišta ispred autobusne stanice.

Zbog strujanja vode koja ometaju pristajanje brodova brzih i ekspresnih pruga uz gat »Krka«, nedavno je done-

seno odluka da se za te svrhe osposobi dio obale od spomenutog gata do dijela obale koju koristi poduzeće »Lukas«.

SIBENSKA TRŽNICA DOBRO OPSKRBLJENA

Zahvaljujući pravovremenoj dopremi poljoprivrednih proizvoda od strane trgovačkog poduzeća »Plavina«, šibenska tržnica je u posljednje vrijeme dobro opskrbljena. Cijene se gotovo i nisu mijenjale. Krumpir se prodavao po 40 dinara kilogram, kupus 30, bijeli luk 250, crveni luk 60, rajčice 80, paprike 50, mrkva 30, grah 180—200, kruške 130, jabuke 100, stolno grožđe 110, itd.

Još jedno turističko naselje

Nedaleko Murtera do početka nove turističke sezone izgrađit će se turističko naselje koje će imati 125 kućica s ukupno 500 ležajeva. To je rezultat sporazuma što su ga ovih dana sklopili predstavnici šibenske Općinske skupštine i Društva prijatelja jugoslavenske Jadrane iz Minhena. Uz turističko naselje izradit će se moderni restoran, zatim prodavaonica sa samoposluzi-

Rodila trojke

Prošlog tjedna u rodilištu šibenske bolnice Zorka Pavašević, domaćica iz Bičina kod Skradina rodila je troje zdrave ženske djece. Nakon porođaja majka se dobro osjeća. U posljednjih petnaest godina to je treći slučaj koji je zabilježen u šibenskom rodilištu.

Izložba o radu omladinskih radnih brigada

U foajeu Narodnog kazališta otvorena je izložba o životu i radu omladinskih radnih brigada šibenske općine. Ova izložba je otvorena u povodu završetka radova na Autoputu bratstva i jedinstva, a organizirao ju je Općinski komitet Saveza omladine u suradnji sa Centrom za kulturno-umjetnički odgoj mladih. Izložba će biti otvorena do 27. o. mj.

FILATELIJA

Na dan oslobođenja Beograda, 20. listopada, Zajednica jugoslavenskih poduzeća PTT saobraćaja izdat će prigodnu marku povodom proslave 20-godišnjice II zasjedanja AVNOJ-a.

Marka koja se sastoji iz dva dijela prikazuje, lijevo, reprodukciju prve marke nove Jugoslavije, koja je trebala da bude u upotrebi na oslobođenom teritoriju, ali nije tiskana zbog desanta na Drvar. Izgrađeno je svega 20 pokusnih otisaka, a do danas sačuvana su tek dva komada. Marka je prikazivala borca s puškom u ruci i razvijenom zastavom ispod koje se nalazila petokraka zvijezda. Desni dio ovogodišnje prigodne marke ima natpis »29. novembar 1943—1963«, lovorovu grančicu i oznaku vrijednosti od 25 dinara.

Lijeva strana marke tiskana je u crvenoj boji, a desna u zlatnoj boji. Marka je tiskana na šamoa toniranom papiru u nakladi od 3.000.000 komada. Ostatak će u prodaji doći u pušteni u prodaju i prigodne omladinske marke, koje će prodavati poduzeće »Jugofilatelija« (po 30 dinara komad).

Brazilska poštanska uprava emitirala je prigodnu marku povodom posjeta predsjednika Tita zemljama Latinske Amerike. Na marci nominalne 80 kruzerosa prikazan je lik predsjednika Tita. I emitiranje ove marke pokazuje koje se značenje pridaje posjeti našeg Predsjednika Brazilu.

Na cesti Šibenik - Drniš dogodila se saobraćajna nezgoda u kojoj je nakon prevrtanja motorkotača povrijeđen 46-godišnji Miloš Manojlović, mehaničar zaposlen u Tvornici glinice i aluminija u Lovozcu.

